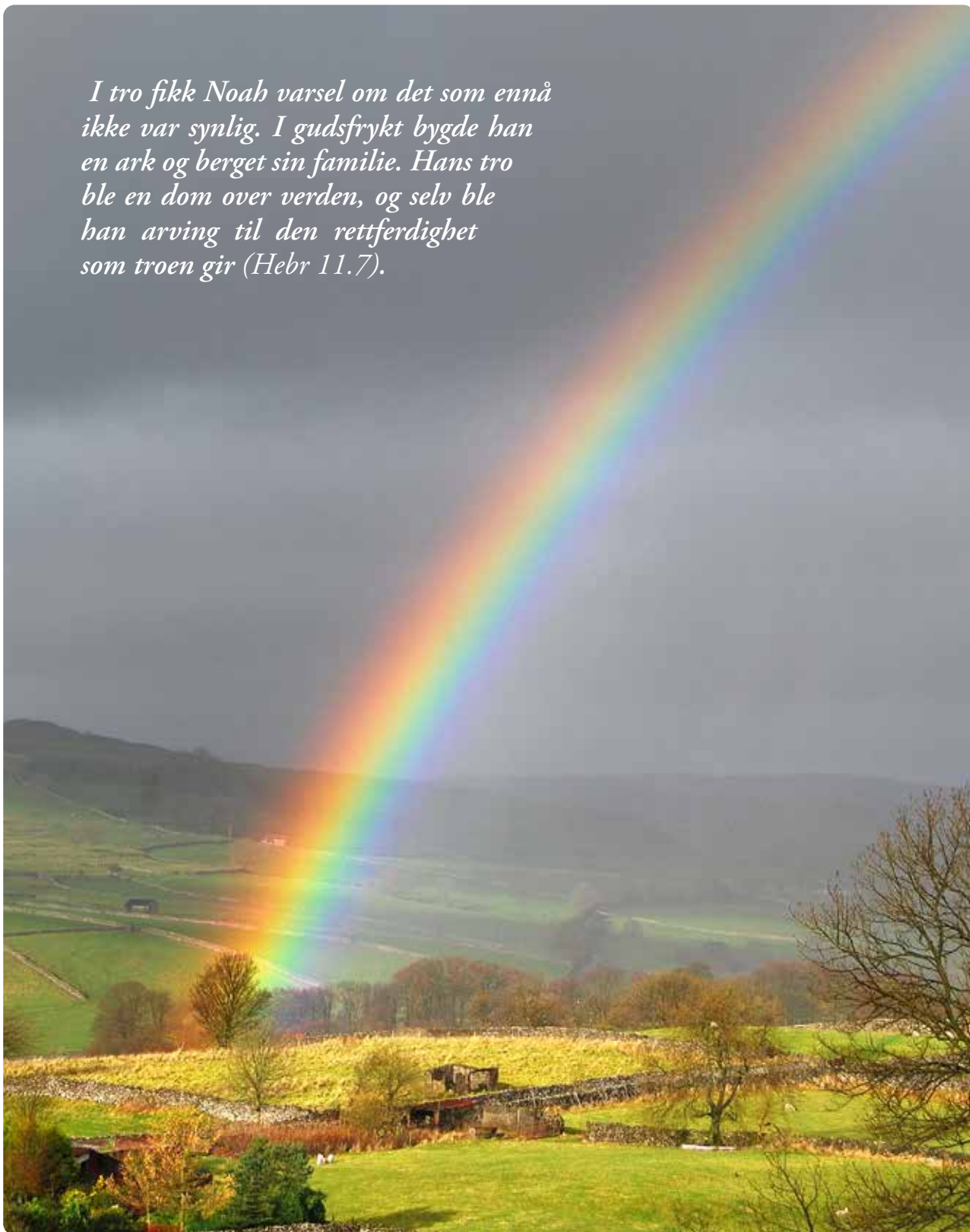

BIBEL OG BEKJENNELSE

NR. 1 2022 – 42. ÅRGANG

I tro fikk Noah varsel om det som ennå ikke var synlig. I guds frykt bygde han en ark og berget sin familie. Hans tro ble en dom over verden, og selv ble han arving til den rettferdighet som troen gir (Hebr 11.7).

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.
Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år

Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),
Egil Edvardsen og David Edvardsen

Redaksjonens adresse:

T.J. Welde, Sundts veg 9A, 5221 NESTTUN
E-post: tjwelde@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger

DEN LUTHERSKE BEKJENNELSES- KIRKE (LBK)

Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han har blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testamentes hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 32 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Fra redaksjonen

Identiteten vår

Ifølge Jesus fins det to kjønn: «Har dere ikke lest at Skaperen fra begynnelsen av skapte dem som mann og kvinne?» Men i syndefallets verden er det mye forvirring. Av hensyn til de såkalte ikke-binære, personer som verken føler seg som mann eller kvinne, har flere land nylig innført et juridisk «trejde kjønn». Norges regjering har saken til utredning.

Den offentlige skolen lærer allerede ut at «noen av oss er gutter, noen av oss er jenter, og noen av oss er verken gutt eller jente», som det står i samfunnsfagboka *Arena* for 5. trinnet. Ikke-binære August presenteres over to sider og sier: «Etter en stund skjønnte jeg at det var helt normalt å ikke føle seg som jente eller gutt.» «Jeg pleier å forklare at man aldri kan se på noen hvilken kjønnsidentitet man har, og at kjønnsidentiteten er inne i oss ... Jeg sier også fra om at det finnes flere kjønn enn to, og at man kan være noe annet enn gutt og jente, og at man kan være en blanding.»

Det er dessverre grunn til å frykte at den nye kjønnsideologien vil føre til mye unødvendig identitetsforvirring blant den store mengden av barn, som jo i puberteten blir usikre på det meste.

Oppfatningen av identitet har endret seg veldig de siste par hundre årene, i takt med at Bibelens Gud er blitt byttet ut med mennesket selv og hva *det* føler og mener. Og den nye ideen om at følelsene bestemmer kjønnsidentiteten, henger utvilsomt sammen med en annen, litt eldre, idé om at «alt er relativt», at ingen virkelig sannhet finnes, bare din og min subjektive sannhet.

Men «hjertet er mer svikfullt enn noe annet» (Jer 17,9), og følelsene bør ikke få bestemme identiteten vår. Syndefallet har satt sitt preg på samtlige av oss, og det er derfor ikke slik at livet blir godt om vi bare får være «oss selv» og uttrykke alle følelser og begjær. Men all forvirring, all synd, lidelse, problemer og fortvilelse får vi ta med til han som inviterer: «Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile.» «Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke.» Alle trenger vi denne legen. Og Jesus vet godt hva det vil si å være menneske her i verden, selv om han hele tiden var syndfri. Han kan lide med oss i vår svakhet.

I ham som døde for våre synders skyld og oppsto for vår rettferdig-gjørelses skyld, får vi en helt ny *identitet!* «Se hvor stor kjærlighet Far har vist oss: Vi får kalles Guds barn, ja, vi er det!» (1 Joh 3,1). Dette er det ikke følelsene som forteller oss, men Guds ord og løfter. Vi tror på ham som erklærer den ugudelige rettferdig (Rom 4,5). I dåpen er vi blitt ikledd Kristus og hans fullkomne rettferdighet, av bare nåde. Så da er vi hellige – samtidig som vi er syndere som kjenner at vi trenger tilgivelse hver dag. Dette kan ofte være forvirrende, selv om det først og fremst er vidunderlig godt. Selv om hjertet fordømmer oss, er Gud større enn vårt hjerte og vet alt. Og «troen tar ikke hensyn til det den ser og føler, men holder seg til Ordet» (Luther). Gud ser oss i Kristus som sine elskede barn, rene og rettferdige, himmelen verdige, Dette er vår identitet som kristne. Gud være takk og lov.

Kom, Herre Jesus, og vær vår gjest

Preken over Joh 2,1-11

Noen mennesker er de ideelle gjestene. De er omtenkssomme og hjelper til akkurat når det trengs, og de bidrar sterkt til at selskapet eller sammenkomsten blir vellykket. Men ingen gjester er vel helt perfekte. Eller kan du forestille deg en gjest som alltid oppfører seg fullkomment? Det har skjedd en gang i historien, og det var i et bryllup. Et ungt par i Kana i Galilea hadde invitert Jesus til bryllupsfesten deres. Jesus kom, og han var den perfekte gjesten! Veldig mange har gode minner fra bryllupet sitt, men *dette* parets bryllup ble helt enestående.

Også vi kan invitere Jesus hjem til oss, til våre middager og familiesammenkomster. Vi kommer aldri til å angre det. Og han vil gjerne komme når vi ber: «Kom, Herre Jesus, og vær vår gjest.»

Gjesten som alltid gjør det rette til riktig tid

Jesus er gjesten som alltid gjør det rette til riktig tid, fordi han følger sin Fars timeplan. Tidspunktet for Guds egen Sønnns ankomst til vår verden kunne kanskje virke sørgelig og unødvendig forsinket. I mange hundre år hadde folk ventet og lengtet. Men tidspunktet var helt rett. Tenk på omstendighetene rundt hans fødsel, ankomsten til Betlehem fra Nasaret akkurat da Maria begynte å få fødselsveer,

ankomsten akkurat *dit* det var forutsagt, fordi Gud hadde valgt tidspunktet da keiseren bestemte seg for å ha en skatteinnskrivning. Vismennene kom for å tilbe ham, fordi Gud valgte å la den spesielle stjernen vise seg akkurat da. Han valgte tidspunktet da Maria og Josef skulle komme til tempelet sammen med Jesus, for å oppfylle sitt løfte til to gamle, Simeon og Anna. Flukten til Egypt, Jesu første reise til Jerusalem tolv år gammel, og nå begynnelsen på hans offentlige virksomhet, – alt var tidsbestemt av Gud for å oppfylle hans plan om å frelse deg og meg og hele verden fra synd og død.

Og nå begynte vinen – også etter planen – å ta slutt i bryllupet i Kana etter mange skåltaler for brudeparet. **Da vinen tok slutt, sa Jesu mor til ham: «De har ikke mer vin.» «Kvinne, hva vil du meg?» sa Jesus.** (Annen oversettelse: «Hva har det med deg og meg å gjøre?») **«Min time er ennå ikke kommet.» Men moren hans sa til tjenerne: «Det han sier til dere, skal dere gjøre.»**

Maria hadde hatt tretti fantastiske år som mor til Guds egen Sønn. Hun var blitt forundret mer enn én gang: over gavene til de vise menn, over de profetiske ordene fra Simeon og Annas munn, over Jesu visdom da han tolv år gammel samtalte med lærerne i templet. Disse og sikkert mange andre ord og hendelser i Jesu liv hadde hun **bevart og grunnet på i hjertet sitt.** Hun visste

svært godt at hun kunne forvente det uventede. Men hun hadde fortsatt noe å lære om Guds timeplan. Han vet alt. Han følger med på alle detaljer. Han har kontroll over hvert øyeblikk av hvert menneskes liv.

Dette er noe også vi trenger å lære oss. Jesus griper inn i livet vårt og i menigheten vår på akkurat rett måte og til rett tid. Vi kristne trenger å lære oss å stole mer og mer på Guds valg av tidspunkt. Selv Abraham, David og andre hellige i gammel tid lurte ofte på hvorfor Gud lot dem vente. Men Guds valg av tidspunkt var faktisk *en del* av planen hans! Han *ville* at Abraham skulle vente til det var fysisk umulig for ham og Sara å få barn på naturlig måte, før han ved et under ga dem sønnen Isak. Han ville de skulle lære seg at Gud oppfylder løftene sine uten vår menneskelige hjelp. David trengte også å lære mye etter at Samuel hadde salvet ham, før Gud til slutt ga ham Israels trone.

Gud har også planlagt *våre* liv – dato og sted for fødselen vår, hvilken dag han vil kalle oss hjem, og alle dager derimellom. Det overgår vår naturlige fatteevne å forstå hva som egentlig er bra for oss. Som en forelder til et lite barn, sier Gud «ja», «nei» eller «vent», men fordi han vet at det overgår vår forstand, forklarer han ikke *hvorfor*. Gud vil at vi, som Maria, Abraham og David, skal lære å vente på det rette tidspunktet ifølge hans perfekte timeplan.

Gjesten som virkelig bryr seg om oss

Bryllupet i Kana viser at Jesus er en gjest som virkelig bryr seg om oss. Vi venter ofte med å be Jesus om hjelp til det har utviklet seg til en ordentlig krise. Det er nesten som vi tror at Jesus ikke bryr seg om de små tingene, bare de store, eller at han er altfor guddommelig og åndelig til å bli plaget med verdslige ting, som f. eks. hvordan vi skal få mat.

Det Jesus gjorde som gjest i bryllupet i Kana, bør sette en stopper for slike tanker. Jesus hadde før dette ikke gjort en eneste undergjerning. Det underet Gud valgte for sin Sønn da han skulle begynne sin offentlige virksomhet, bør gi oss trøst, for det viser at han bryr seg om de små tingene. Jesus er opptatt av detaljene!

Hvis Jesus ikke hadde gjort vann til vin, ville absolutt ingen ha behøvd å sulte. Ingen ville ha omkommet eller blitt skadet. Det som kanskje *kunne* skjedd, var at noen gjester ville forlatt festen tidligere eller at noen foreldre ville blitt skikkelig flau. Brudeparets bryllupsminner ville ikke blitt like fine. Og Jesus måtte ha funnet en annen anledning til å vise at han var Messias. De seks apostlene han foreløpig hadde kalt ville ha fortsatt å følge ham. Og Maria ville hatt mer enn nok å grunne på i hjertet sitt. Livet ville ha gått videre.

Men Jesus ønsket å hjelpe. Han brydde seg om «småtingene»! Han brydde seg så mye om vanlige menneskers liv at han prioriterte å komme i et bryllup. Han brydde seg om brudeparet – at de skulle bli lykkelige. Han brydde seg om foreldrene – at de ikke skulle bli ydmyket. Han brydde seg om slektningene og vennene deres i den lille byen Nasaret. Han brydde seg om disiplene sine – og **han bryr seg også om deg!** Han bryr seg om at møblene dine er utslitt og at katten din er syk. Han

bryr seg om betennelsen din og de inngrodde tåneglene. Han bryr seg om ekteskapet ditt og barna dine. Ingenting er for lite for Jesus og ingenting er for stort. Du tilhører familien like mye som moren hans! En gang mens han ennå talte til folkemengden, kom moren og søsknene hans. De sto utenfor og ville gjerne snakke med ham. Da var det en som sa til ham: «Din mor og dine søsken står utenfor og vil gjerne snakke med deg.» Men Jesus svarte ham: «Hvem er min mor, og hvem er mine søsken?» Og han rakte ut hånden mot disiplene sine og sa: «Se, her er min mor og mine søsken! For den som gjør min himmelske Fars vilje, er min bror og søster og mor» (Matt 12,46-50).

En gjest som kan hjelpe oss med alt vi behøver

Det sto seks vannkar av stein der, slike som brukes i jødernes rensesskikker. Hvert av dem rommet to eller tre anker. «Fyll karene med vann», sa Jesus til tjenerne. De fylte dem til randen. «Øs nå opp og bær det til kjøkemesteren», sa han. Det gjorde de.

Kjøkemesteren smakte på vannet. Det var blitt til vin. Han visste ikke hvor den var kommet fra, men tjenerne som hadde øst opp vannet, visste det. Da ropte han på brudgommen og sa: «Alle andre setter først fram den gode vinen, og når gjestene blir beruset, kommer de med den dårlige. Men du har spart den gode vinen til nå.»

Jesus kan gjøre *alt!* Og han vil gjøre alt *hvis* det er til hjelp. Han er allmektig, fordi han er Gud. Jesus tok seg ikke bare tid til å gå i et bryllup, men gjorde det til en del av sin plan for å frelse verden. Han vil bruke den samme allmakten for å hjelpe deg uansett hva det koster å utføre jobben. Prioritet nummer en for Jesus er å føre deg og dine trygt til det lovede landet. Hvis det

er nødvendig med et under for å få til dette, så gjør han et under. Jesus viste sin makt i Kana og i alle sine under. Han viste den ved sin død og oppstandelse.

Dette var det første tegnet Jesus gjorde, det var i Kana i Galilea. Han åpenbarte sin herlighet, og disiplene hans trodde på ham. Han gjorde dette underet som en del av sitt oppdrag å hjelpe mennesker til himmelen. Brudeparet slapp en stor økonomisk utgift. Jesus kunne også på et øyeblikk tatt vekk alle våre økonomiske problemer hvis han visste at det ville dra oss nærmere ham og styrke troen vår. Men hvis han i sin uendelige visdom forsto at vi ville blitt mindre fokusert på hans ord og på å dele evangeliet med andre, eller hvis han visste at det kom til å skyve vekk evighetsperspektivet vårt dersom han tok bort all motgang for oss, ville han da likevel ta bort all motgang? Naturligvis ikke. Han vil at vi skal modnes i troen og komme til himmelen!

Vi tror på en Frelser som er allmektig, omtenkstom og generøs, men som også er klok og gjør alt til rett tid. Han er den som vi ønsker skal fortsette å tilgi oss syndene våre, lytte til bønnene våre og undervise oss. Han er Frelseren som vi vil ha i hjemmet vårt og ved middagsbordet. Så la oss fortsette å be:

Kom, Herre Jesus, og vær vår gjest – i hjemmene våre, i kirken vår, hver stund i livet vårt. Følg din guddommelige tidsplan og hjelp også oss til alltid å stole på den. Bruk din makt og hjelp oss på din omtenkstomme, nådige og barmhjertige måte. Tilgi oss for at vi ikke alltid innser hvor vidunderlig det er å ha deg iblant oss. Hold oss fokuserte på det ene nødvendige. Kom, Herre Jesus, og bli værende hos oss. Amen.

Av Tim Buelow, pastor i Evangelical Lutheran Synod, USA.

Bordbønnen – et maleri

Das Tischgebet («Komm, Herre Jesu, sei unser Gast»), malt av Fritz von Uhde, 1885.

For noen år siden ble jeg stående og måpe en lang stund foran dette maleriet i Berlins gamle nasjonalgalleri. Blant annet fordi det er ganske stort (165 cm bredt, 130 cm høyt), og svært realistisk malt, kan tilskueren lett få en følelse av å bli dratt inn og være til stede i samme rom som personene på bildet. Det gjør et mektig inntrykk, for hvem er det som plutselig har kommet inn i huset til en helt vanlig tysk bondefamilie «her og nå», som er klare for å sette seg til bords for å spise et måltid mat? Det er jo Jesus! Mannen ved siden av ham sier visst «Kom og vær gjesten vår, Herre. Du kan sitte her,» mens Jesus tydeligvis er klar til å lede familien i en bordbønn.

Den tyske kunstneren Fritz von Uhde (1848-1911) ble spesielt kjent for nettopp slike motiver, der Jesus kommer og er sammen med vanlige mennesker i nåtiden, barn og gamle, kvinner og menn, gjerne litt fattige. Disse maleriene fikk til å begynne med mye kritikk for ikke å være åndelige og ærbødige nok. De hadde en for hverdagsrealistisk og «vulgær» stil, mente mange. De var så annerledes fra det man lenge hadde vært vant til å se i religiøs kunst.

Men Uhde uttrykker jo på denne måten en bibelsk sannhet, at Jesus ikke er fjernt fra sine troende; han har lovet å være med oss alle dager inntil verdens ende. Hvor to og tre er samlet i hans navn, er han midt iblant oss, selv om vi ikke kan se ham med våre to fysiske øyne. Også ellers kan han være til stede akkurat hvor og når han vil. Når vi gjør de daglige arbeidsoppgavene på vår lille plass i verden, og når vi ber ham om å være gjest ved spisebordet vårt, vil han være sammen med oss.

Fritz von Uhde vokste opp i Zwickau, Tyskland, og studerte senere ved kunstakademiet i Dresden. Hans far var kirkerådsleder i den evangelisk-lutherske kirke i Sachsen, og sønnen delte farens tro. Det er et spesielt lys i maleriene hans. Mange andre kunstnere var svært opptatt av lyset i naturen, men Uhde uttalte at han heller var opptatt av å finne og fange lyset inni den personen han malte. I Kristus så han den største skjønnhet og fullkommenhet. Blant hans mange kjente malerier er «La de små barna komme til meg», «Nattverden» og «Bergprekenen».

Tor Jakob Welde

Gud gjør det mulig å begynne på nytt

Pandemien har forandret livene våre dramatisk. Etter mange år med velstand, fred og sikkerhet, virker framtiden nå ganske usikker. Allerede på de første sidene i Bibelen, i 1. Mosebok 7-8, fortelles det om en katastrofe som i likhet med pandemien rammet hele verden. Men den var enda mye verre, for i syndfloden døde alle mennesker på jorden utenom Noah, hans kone, hans sønner og svigerdøtre.

Kritiske bibelkommentatorer har påstått at dette bare var en lokal oversvømmelse i områdene ved elvene Eufrat og Tigris. Men Bibelen gjør det helt klart at dette var en Guds dom over menneskeheten som gjorde at hele jorden ble oversvømt (jf. 1 Mos 7,19). Det som skjedde den gangen og det de overlevende erfarte med Gud midt oppi det hele, kan gi oss mye trøst, oppmuntring og veiledning i den utrygge situasjon verden befinner seg i nå. Akkurat som Gud gjorde det mulig for de overlevende å begynne på nytt, skal en ny start lykkes for oss etter koronaen når vi vender oss til den sanne Gud og tillitsfullt følger hans ledelse.

Gud griper inn for å ta bort vår nød (1 Mos 8,1-5)

«Men Gud tenkte på Noah og alle ville dyr og alt fe som var med ham i arken.» Slik begynner Bibelens beskrivelse av den nye begynnelsen etter syndfloden. Noah og familien

hans var ikke glemt et eneste sekund om bord i arken under den verdensomspennende flommen.

Gud kom dem til hjelp i nøden. Skaperen muliggjorde en ny start etter syndfloden ved å gripe inn med sin makt og steg for steg forvandle det enorme, endeløse havet til en beboelig jord igjen. En spesiell vind gjorde at vannet sank raskere. John Jeske (*Genesis, The People's Bible Commentary*) konkluderer med at havbassengene ble senket dypere ned og at det dermed også skjedde en massiv forandring av landområdene. Dette forklarer hvordan de høyeste fjellene ble til og alle fossilfunnene som er gjort der. Det var ingen tilfeldighet da arken strandet på Ararat-fjellene i den syvende måneden; i sin store omsorg bevarte ikke bare Gud passasjerene om bord mens vannmassene dekket hele jorden, men valgte også et sted der de kunne gå i land og begynne å befolke jorden på ny.

Ingen vil på alvor benekte at livet vårt er bestemt av naturlover eller at vitenskapelig forskning har sin plass og gir oss mennesker mye hjelp. Bibelen lærer tydelig at verdens Skaper fra begynnelsen av etablerte en grunnleggende orden og ga mennesket i oppdrag å legge jorden under seg (1 Mos 1,26). Derfor er vitenskapelig forskning i prinsippet noe positivt og framskritt en velsignelse fra Gud, ikke minst framskrittene på medisins

område. Selvfølgelig kan og bør vi søke legehjelp når vi er syke. Men ikke engang den dyktigste lege og mest avanserte medisin kan hjelpe oss uten Guds velsignelse. Følgende gjelder: «Hvis Herren ikke bygger huset, arbeider bygningsmennene forgjeves. Hvis Herren ikke vokter byen, våker vaktmannen forgjeves» (Sal 127,1). Den mest banebrytende forskning og de beste smitteverntiltak kommer ikke til å beseire koronaen med mindre Gud gir sin velsignelse. Men hvis han griper inn og gir oss sin mektige hjelp, kan pandemien overvinnes og vi kan få en ny start. Viste ikke Gud dette tydelig etter storflommen? Det betyr ikke at vi skal boikotte smitteverntiltak og vende ryggen til medisinen. Tvert imot! Men at vi framfor alt skal vende oss til den levende, allmechtige og allvise Gud og be ham om hjelp.

Gud vil lede oss på vår vei (1 Mos 8,6-19)

På grunn av pandemien har mange i lange perioder vært nødt til å sitte i karantene. I tillegg har det vært strenge restriksjoner på ulike områder. I løpet av denne tiden har mange følt seg innestengt. Vi innser alle hvor stressende en slik situasjon er for psyken vår.

Hvordan må ikke da menneskene om bord i arken ha følt det, da de drev rundt i en skipslignende kiste på det enorme verdenshavet?

Da Gud grep inn og sakte begynte å tvinge flomvannet tilbake, hadde de allerede vært i arken i mer enn seks måneder. Hvordan ville vi ha opplevd en tilværelse under så vanskelige forhold, uten å vite noe om framtiden?

Hvordan er det mulig at Noah så tålmodig kunne holde ut denne langvarige, vanskelige og usikre situasjonen? I Hebreerbrevet leser vi: «I tro fikk Noah varsel om det som ennå ikke var synlig. I gudsfrykt bygde han en ark og berget sin familie. Hans tro ble en dom over verden, og selv ble han arving til den rettferdighet som troen gir» (Hebr 11,7). Også Noah var forder- vet av synd, som alle menneskene som omkom i storflommen. Men han trodde på Guds ord. Det var derfor han bygde arken da det ennå ikke hadde falt en dråpe regn, og dermed utsatte han seg for hån og spott fra sine samtidige. Ved troen på den lovede Frelseren (1 Mos 3,15), mottok Noah fra Gud en full og hel tilgivelse for sine synder. Han satte sin lit til Herren, og i takknem- lighet overlot han livet sitt til Guds ledelse.

Noah stolte på at Gud ville ta seg av menneskene og dyrene i arken hele denne tiden, og at Gud også visste bedre enn ham selv når det var rett tid å forlate arken. Denne troen og tilliten ble ikke til skamme. Til tross for krevende forhold, gikk ingen liv tapt om bord. Både men- nesker og dyr kunne til slutt forlate redningsfartøyet for å spre seg ut over jorden igjen (1 Mos 8,16f).

Vi er på samme måte som Noah, hans familie og alle menneskene som omkom i storflommen, syndere som fortjener Guds vrede og straff. Men vi kjenner ikke bare til løftet om en kommende Frelser. Det nye testamente bekrefter at dette løftet er blitt oppfylt gjennom Jesus, som frelste oss for evig med sitt syndfrie liv og sin stedfortredende offerdød på korset. Og han oppsto på den tredje dagen og regjerer etter sin himmelfart som allmektig konge

over hele universet. Derfor har vi, ved troen på ham, tilgivelse for alle våre synder og eier det nye livets gave som ikke tar slutt med døden, men varer i all evighet. Og vi får allerede nå hele tiden stole på at han er med oss alle dager for å hjelpe oss og lede oss på veien. Vi kan være helt sikre på at han ikke gjør noen feil, men styrer alt til det beste, selv om vi ofte ikke forstår det. Skriften sier: «Vi vet at alt tjener til det gode for dem som elsker Gud, dem han har kalt etter sin frie vilje» (Rom 8,28).

Gud gleder seg over vår takknemlighet, velsigner og oppmuntrer oss (1 Mos 8,20–9,17)

Etter pandemien med all engstelse og bekymring, lengter vi etter «det normale». Hvordan må Noah og familien hans ha følt det da de etter så lang tid endelig kunne forlate arken og la dyrene spre seg over jorden igjen? De var nok ivrige etter å komme tilbake til «det normale». Men før Noah gjorde noe annet, bygde han et alter for å ofre til Gud og takke ham. Da lovet Gud å aldri mer la årstidenes vekslings bli avbrutt av en så ødeleggende straffedom.

Også under denne pandemien har årstidenes vekslings fortsatt. Har ikke vi, akkurat som Noah og hans familie, mye å være takknemlige for? Gud har bevart oss. Vi har ham å takke for vaksiner, for at vi har alt vi trenger til livets opphold, og for at vi har kunnet fortsette arbeidet i menighetene våre til tross for alle vanskeligheter. Slik Gud gjorde det mulig for menneskene å begynne på nytt i en fullstendig forandret verden med ukjente forhold etter syndfloden, kan og vil vår oppstandne Herre også i dag sørge for at vi etter pandemien skal komme tilbake til «normalen». Må Gud hjelpe oss slik at også vi stoler på hans nåde og lever et liv i takknem- lig tillit til ham.

Gud visste at disse sårbare og skrøpelige menneskene trengte all

den oppmuntring han kunne gi, så han ga dem ikke bare sine herlige løfter, men inngikk også en pakt med dem, og ga som en synlig bekræftelse regnbuens tegn. Dette tegnet bekrefter fortsatt i dag hvor trofast Gud holder sine løfter. Han har også inngått en pakt med oss i dåpen. Og i Skriften lover han å være med oss alle dager, å høre når vi ber til ham og med sin makt gripe inn i våre liv for å hjelpe og beskytte oss. Gjennom den oppstandne, levende Jesus Kristus får hele livet vårt en vidunderlig mening og et herlig mål. Som den allmektige kongen leder og styrer han alt som skjer i denne verden. Og han leder oss etter sin plan på vår vei gjennom livet. En dag skal han synlig vende tilbake i makt og herlighet. Da må alle mennesker møte fram for Guds domstol for å avlegge regnskap for sitt liv.

Har ikke Covid-19 fått oss til å innse at vi mennesker ikke har alt under kontroll? Kanskje kommer vi til å dø mye tidligere enn vi hadde trodd? Og vi stilles overfor det viktige spørsmålet om hva som skal skje etter det. Som kristne lever vi i den herlige vissheten om at vi er gjenløst av Jesus og skal få leve med ham i evig herlighet når livet i denne verden tar slutt. Men mange mennesker lever uten denne vissheten. De har kanskje ikke hørt budskapet om frelsen ved Jesus Kristus, eller de har undertrykt hver tanke om at de skal dø. Kanskje Jesus vil at vi skal bruke denne pandemitiden til å få folk til å tenke seg om, til å arbeide for en åndelig oppvåkning i landet? Vi må være klar over at folk har begynt å undre seg og lete etter svar på spørsmål de ikke lenger kan undertrykke. Gud vil ikke at noen skal gå fortapt, men «at alle mennesker skal bli frelst og lære sannheten å kjenne» (1 Tim 2,4).

*Av Holger Weiss, pastor i Evangelisch
Lutherische Freikirche, Tyskland.
Sammendrag av et foredrag som ble
holdt i Lepplax, Finland,
i november 2021.*

Jesu dåp og vår dåp

Da kom Jesus fra Galilea til Johannes ved Jordan for å bli døpt av ham. Men Johannes ville hindre ham og sa: «Jeg trenger å bli døpt av deg, og så kommer du til meg?» Jesus svarte: «La det nå skje! Dette må vi gjøre for å oppfylle all rettferdighet.» Da lot Johannes det skje. Da Jesus var blitt døpt, steg han straks opp av vannet. Og se, himmelen åpnet seg, og han så Guds Ånd komme ned over seg som en due. Og det lød en røst fra himmelen: «Dette er min Sønn, den elskede, i ham har jeg min glede.» (Matt 3,13-17)

1) Ved sin dåp gikk Jesus inn i vår synd.

2) Ved sin dåp innviet han vannet til dåp for oss, slik at vi døpes inn i hans rettferdighet.

1) Han ble innviet til vår øversteprest, profet og konge. Til øversteprest: Han som ikke visste av synd, blir gjort til synd for oss. Den rettferdige har steget inn midt iblant syndere, og det heter: «Se, Guds lam som bærer bort verdens synd». Han døpes inn i vår syndestand, for å gjøre opp for synden ved å lide døden. Med sin dåp begynner han på smertens vei. Til profet: Fra og med dåpen går han omkring og underviser sannheten, mektig i ord og gjerning for Gud og hele folket. Med sin undervisning åpenbarer han himmelen på jorden. Til konge: Nå starter for alvor kampen imot djevelen, som stormer inn på ham, helt til han ved oppstandelsen vinner fullbrakt seier over dødens fyrste. Salvete til vår øversteprest, profet og konge, får han her vitnesbyrdet at han er Guds elskede Sønn, som Faderen har sin glede i.

2) Ved sin dåp innviet han vannet til dåpsmiddel for oss. For et herlig og dyrebart vann dåpen nå er blitt! Kristi blod og hans oppstandelsesliv er i vannet. Det han ble for oss ved sin dåp, det fikk jeg i min dåp.

a) Han ble døpt inn i min synd, jeg ble døpt inn i hans rettferdighet. «Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus,» sier Paulus. Han som ofret seg i døden for å bli min frelser og som nå ber for meg på den himmelske tronen, han er blitt min og jeg er blitt hans i den hellige dåpen. Jeg er forent med ham. Han døde for meg og lever for meg, så jeg i ham er død for synden og død fra synden (Rom 6,3).

b) Jeg har fått del i hans Ånd og er kommet inn i lyset, jeg er blitt tatt opp blant hans disipler og er sikker på at han ikke fører meg vill eller tillater meg å fare vill.

c) Jeg er iført rustningen til han som er seierherren over djevelen, jeg er blitt tatt opp i hans rike, og kjemper nå i hans kraft. Slik skal jeg vinne seier i alle kamper mot den onde.

Han er vår øversteprest, vår profet, vår konge. Så vil vi i troen holde fast ved alt det Gud har lovet oss. Alle Guds løfter er i Kristus Ja og Amen. Salig er den som tror og beholder dåpens velsignelser. Han er Guds elskede barn som Far i himmelen har sin glede i.

Herre, send oss din Hellige Ånd, gi oss nåde til å tro og bli værende i troen, bli i dåpens nåde, bli i ditt livssamfunn til enden. Amen.

Av Niels Jacob Laache,
biskop i Trondhjem 1884-92.

(Laaches *Husandaktsbok* har vært mye lest ikke minst blant norsk-amerikanere og ble utgitt på ny i 2000 av ELS' Lutheran Book Co. i Mankato, Minnesota: *Book of Family Prayer: Bible Lessons with Meditations for Each Day, Arranged According to the Church Year.*)

© DEPOSITPHOTOS

Jesus ber for de troende

Jesu øversteprestelige bønn. Et bibelstudium over Joh 17 – del 7

I sin øversteprestelige bønn ber Jesus om at de troende må være ett. Denne enheten kan bare skapes av evangeliet om Jesus. Det er Ordet som binder de troende sammen.

I vers 22-23 konkretiserer Jesus sin bønn om enhet. Han sier til sin himmelske Far: «Den herligheten du har gitt meg, har jeg gitt dem, for at de skal være ett, slik vi er ett: jeg i dem og du i meg, så de helt og fullt kan være ett. Da skal verden skjønne at du har sendt meg, og at du elsker dem slik du har elsket meg.»

I disse versene gjentar Jesus hva han har sagt tidligere, nemlig at Faderen har gitt ham sin herlighet (vers 4). Men her i vers 22 sier han noe mer, for han sier at denne herlighet har Jesus gitt «dem», dvs. «dem som gjennom deres (apostlenes) ord kommer til tro på meg» (vers 20).

Tidligere i sitt evangelium skrev Johannes: «Vi så hans herlighet, en herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet» (1,14). Også Peter skriver i sitt andre brev om at de så Kristi herlighet (2 Pet 1,16-17). Og Paulus sier det like ut: «Dem som han på forhånd har bestemt til dette, har han også kalt. Dem som han har kalt, har han også kjent rettferdige, og dem som han har kjent rettferdige, har han også herliggjort» (Rom 8,30).

De troende får altså guddommelig herlighet når de kommer til tro. De får «del i guddommelig natur» (2 Pet 1,4).

Dette er en svimlende tanke for oss og en ufattelig sannhet: Jesus gir den samme herlighet som han har fått fra sin Far, til alle dem som tror på ham. Dette er ubegripelig fordi vi ser så lite av denne herligheten i oss selv. Vi kjenner oss så lite herliggjort. Men det er et faktum. En herlighet som er «full av nåde og sannhet» er alle troendes eiendom, på tross av svakheten og synden i vår natur.

Jesus sier at denne herligheten har han gitt de troende for at de skal være ett. De kristne er ett fordi de eier samme herlighet. De eier samme nåde og tilgivelse. De har ett håp og én tro (Ef 4,4-5).

Han sier at de «helt og fullt» skal være ett (vers 23). Her står det samme greske verbet *teleiôa* som vi finner i Jesu siste ord på korset: «Det er fullbrakt!» (Joh 19,30). Jesu frelsesverk var fullført i og med hans død på korset. Det var ingenting som gjensto. Like fullkommen er enheten mellom de kristne. Det mangler ingenting på den. Den er ikke bare en delvis enhet. Den innbefatter alt.

Hva blir resultatet av at de kristne har fått Kristi herlighet og eier denne fullkomne enheten? Jesus

sier: «Da skal verden skjønne at du har sendt meg, og at du elsker dem slik du har elsket meg» (vers 23). To store ting blir resultatet: Verden skal forstå at Jesus er sendt av Faderen, og at Faderen elsker de troende med den samme kjærlighet som han har til sin elskede Sønn. Av seg selv kan ikke verden forstå at Jesus er Guds Sønn. De kan heller ikke forstå den store kjærlighet som Faderen elsker de troende med. Men gjennom de troendes enhetlige vitnesbyrd blir dette kjent for verden.

De kristne har en stor innflytelse på verden. Det er ikke alltid de er klar over det selv eller erfarer de effekter som denne påvirkningen har. Men Jesus sa til sine disipler: «Dere er jordens salt! ... Dere er verdens lys!» (Matt 5,13-14). De er ikke salt og lys i seg selv, men de er det på grunn av den herlighet de eier gjennom troen på Jesus. Paulus skriver til de troende i Efesos: «En gang var dere selv mørke, men nå – i Herren – er dere lys. Lev da som lysets barn! Lysets frukt er all godhet, rettferd og sannhet» (Ef 5,8-9; se også Fil 2,15). I en ond og gudløs verden, hvor ondskap, urettferdighet og løgn hersker, er det klart at de kristne skiller seg markant ut når de bærer lysets og troens gode frukter (jfr Gal 5,22-23). Når de gjør det, kan de påvirke verden slik at verden får se Guds store kjærlighet som han har vist i sin Sønn Jesus Kristus. «Slik skal

deres lys skinne for menneskene, så de kan se de gode gjerningene dere gjør, og prise deres Far i himmelen!» sa Jesus (Matt 5,16).

Jesus avslutter sin inderlige bønn for de troende med de vakre og trøsterike ordene i vers 24: «Far, du har gitt meg dem, og jeg vil at de skal være der jeg er, så de får se min herlighet, den du har gitt meg fordi du elsket meg før verdens grunnvoll ble lagt.» Her uttrykker Jesus et inderlig og herlig ønske: «Jeg vil,» sier han. Hva er det Jesus ønsker? At vi skal være der han er, så vi får se hans herlighet! Tidligere samme kveld som han ba sin bønn, hadde han sagt til disiplene: «I min Fars hus er det mange rom. Var det ikke slik, hadde jeg da sagt dere at jeg går og vil gjøre i stand et sted for dere? Og når jeg har gått og gjort i stand et sted for dere, vil jeg komme tilbake og ta dere til meg, så dere skal være der jeg er» (Joh 14,2-3).

Dette er det endelige målet for det verk Jesus kom for å fullføre. Hensikten med hele hans gjensningsverk var at vi skulle få være sammen med ham i hans herlighet for evig. Luther uttrykker dette slik i forklaringen til den andre trosartikkelen: «... for at jeg skal være hans egen og leve under ham i hans rike og tjene ham i evig rettferdighet, uskyldighet og salighet ...»

Jesus ber i denne bønningen om at den usynlige, stridende kirken på jorden, den som verden har lagt for hat (vers 14), skal bli forvandlet til den seirende kirken i himmelen. Johannes skriver: «Mine kjære! Nå er vi Guds barn, og det er ennå ikke

åpenbart hva vi skal bli. Men vi vet at når han åpenbarer seg, skal vi bli lik ham, for vi skal se ham som han er» (1 Joh 3,2). Og Paulus skriver: «Men er vi barn, er vi også arvinger. Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger, så sant vi lider med ham, så vi også skal få del i herligheten sammen med ham» (Rom 8,17). Det er den dagen da «han skal forvandle vår skrøpelige kropp og gjøre den lik den kroppen han selv har i herligheten» (Fil 3,21).

Vers 25-26 er som en epilog eller sammenfatning av hele Jesu øversteprestelige bønn: «Rettferdige Far, verden kjenner deg ikke. Men jeg kjenner deg, og disse vet nå at du har sendt meg. Jeg har gjort ditt navn kjent for dem og skal fortsatt gjøre det, for at den kjærlighet du har hatt til meg, kan være i dem og jeg selv kan være i dem.»

Enda en gang vender han seg til sin himmelske Far, og kaller ham «rettferdige Far». Gud vår himmelske Far, er en rettferdig Gud. Han er «en trofast Gud, uten svik, rettferdig og rettskaffen» (5 Mos 32,4). Han er «rettferdig i alt han gjør» (Dan 9,14). «Herren er nådig og rettferdig, vår Gud er barmhjertig» (Salme 116,5).

Denne rettferdige Gud kjenner ikke verden, sier Jesus. Men selv kjenner han ham, og likeså de som er kommet til tro på ham, kjenner denne rettferdige Gud. Denne kunnskap er ikke bare en ytre kjennskap til ham, slik alle mennesker kan få en naturlig kunnskap om Skaperen ved å betrakte skapelsen (Rom 1,19-21). Den kunnskap Jesus taler

om, og som verden altså ikke har, er en kunnskap som er et resultat av egen erfaring. «Vi taler om det vi vet, og vitner om det vi har sett,» sa Jesus til Nikodemus (Joh 3,11). De troende har selv erfart Guds store nåde og barmhjertighet som han har vist i sin elskede Sønn. De kristnes kunnskap er et resultat av det de har sett og hørt i evangeliet om Frelseren, og det er Den Hellige Ånd som har skapt denne tro og kunnskap i dem ved evangeliet.

Jesus sier at han gjorde Faderens navn kjent for disiplene for at de skulle få evig liv (jfr vers 3 og 6). For oss blir dette personlig når han sier at han fortsatt skal gjøre Faderens navn kjent. Vi som kjenner Gud og det evige liv, er bevis på at Jesus fortsatt oppfyller sitt løfte. Gjennom ordet som han har gitt til sine apostler og som de har gitt videre til oss, gjennom evangeliet om Guds kjærlighet i Jesus Kristus, fortsetter han å gjøre Faderens navn kjent. Og slik får stadig nye mennesker denne frelsende kunnskapen om Guds kjærlighet og nåde.

Luther sier i avslutningen til sin utlegning av denne bønningen at når vi eier denne kunnskapen, «har vi vår frelses høyeste skatt og vår største trøst, så vi blir i ham og han i oss, og vi alle forenes med hverandre ... Må vår Herre Jesus Kristus holde oss oppe og styrke oss i denne rette kunnskap og i troens enhet inntil den herlige gjenkomstens dag. Ham være lov, ære og pris, med Gud Fader i evighet! Amen.»

Av Egil Edvardsen

Trøbbel i Wittenberg

– Luther vender tilbake fra eksilet, mars 1522

Etter å ha blitt lyst fredløs av keiseren, satt Martin Luther fra 19. april 1521 i skjul på Wartburg, et av slottene til kurfyrst Fredrik den vise av Sachsen. Noen ny «luthersk kirke» var ennå ikke blitt grunnlagt. Mange rundt om i Tyskland og Nord-Europa var enige i reformatorens protester mot falsk lære og praksis innenfor pavekirken, og praksisen med salg av avlatsbrev hadde avtatt betraktelig. Men gudstjenestelivet og kirkens liturgi var forblitt uendret. Folk begynte å bli utålmodige. Skulle det ikke snart skje noe mer?

I løpet av Luthers ti måneder lange eksil begynte det å hende ting i hjembyen Wittenberg, reformasjonens sentrum. Først langsomt. Siden utviklet det seg plutselig så fort at ting kom helt ut av kontroll.

NOEN AV HANS KOLLEGER ved universitetet, Philipp Melancthon, Justus Jonas og Andreas Karlstadt, fikk oppgaven med å lede reformasjonsbevegelsen i Luthers fravær. Først var han ganske fornøyd med rapportene han mottok, for eksempel om at flere prester, inkludert A. Karlstadt, inngikk ekteskap, noe kirken jo i mange hundre år hadde forbudt. (Karlstadt gikk imidlertid

så langt at han uttalte at det burde bli *obligatorisk* for prester å gifte seg og bli far til en barneflokk...). Mange av byens augustinermunke forlot klosteret, en del giftet seg med tidligere nonner. Ved nattverdfeiringer fikk nattverd gjestene motta både vin og brød, mens de tidligere bare hadde fått brødet. Det ble slutt på privatmesser, dvs. nattverdfeiring uten menigheten til stede, bare presten og en medhjelper. Juledag 1521 ledet Karlstadt nattverdfeiringen kledd i professorkjortelen sin, ikke kirkens flotte messehagel. Og for første gang i sitt liv hørte menigheten innstiftelsesordene lest med høy stemme på tysk, ikke latin. Karlstadt forkortet også nattverdliturgien, hoppet over alt som fremstilte messen som en offerhandling. Disse bruddene med gammel tradisjon følte svært dramatiske for mange i menigheten, som ikke hadde motatt undervisning om disse tingene.

PRESTER OG MUNKER og andre som ville holde på de gamle skikkene opplevde nå å bli utskjelt og kjeppjaget av studenter og vanlige byborgere. Kurfyrst Fredrik var bekymret over de økende tendensene til uroligheter, ordensforstyrrelser,

voldelige opptøyer i byen. Han ga påbud om at de kirkelige reformene måtte stanses inntil videre.

Påvirket av Karlstadt, bestemte byrådet likevel at kirkene skulle tømmes for altertavler, skulpturer, bilder av Kristus, Maria, apostlene og andre helgener osv., Som støtte for dette, siterer man Skriftens ord, «Du skal ikke lage deg gudebilder, ingen etterligning av noe som er oppe i himmelen eller nede på jorden eller i vannet under jorden. Du skal ikke tilbe dem og ikke la deg lokke til å dyrke dem!» (2 Mos 20,4-5).

Siden det heller ikke står noe i Bibelen om at man skal bruke orgel i gudstjenesten, påsto Karlstadt at det var feil å bruke orgel. Lyden av orgel, trompeter og fløyter var verdslig og forstyrrende og hørte hjemme i teateret, ikke i kirken, mente han.

I februar 1522 fant det så sted en ikonoklasme (billedstorm) i Wittenberg. Folk gikk løs på kirkens inventar og utsmykning, knuste og skar i stykker.

Midt oppi alt dette, var også tre «profeter» fra Zwickau ankommet byen og skapte uro med sine preken der de påsto de hadde fått direkte åpenbaringer fra Den Hellige

Ånd, og at det var viktigere enn hva som sto i Bibelen. De avviste også barnedåpen og kjempet sammen med Karlstadt for å innføre radikale reformer i kirken og gudstjenesten.

Nå var det kaos. Melanchthon og andre av Luthers venner tryglet ham om snarest å komme tilbake til Wittenberg for å redde situasjonen. Han hadde akkurat gjort ferdig et første utkast til sin oversettelse av Det nye testamente fra gresk til tysk og var selv innstilt på å avslutte eksilet nå. Men kurfyrsten hadde gjort det klart at han ønsket at den fredløse reformatoren bare skulle bli værende på skjulestedet, så Luther skrev i et brev til ham at fyrsten var uten skyld for Gud dersom han skulle bli tatt til fange eller slått i hjel. Han mente han kunne klare seg uten fyrstens beskyttelse, fordi han hadde en mye mektigere beskytter i Herren Gud.

Den 1. mars 1522 forlot Luther Wartburg og ankom hjembyen noen dager senere. På første søndag i faste («Invocavit»-søndagen), den 9. mars, begynte han i bykirken en serie på åtte daglige prekener der han tilretteviste billedstormerne og urostifterne og dem som ville presse gjennom endringer med makt og i alt for raskt tempo. Alt måtte skje i frihet, og med god orden, uten opprør og vold. Endringer skulle forkynnes fram, folk måtte undervises i Guds Ord med tålmodighet, og ikke tvinges til noe imot sin samvittighet. Likesom spedbarn burde de først gis melk, så grøt, før de fikk kraftigere kost. Dag etter dag underviste Luther om messen og liturgien, presters ekteskap, fjerningen av bilder, nattverden, mat og faste m.m. Han var svært kritisk til alle som mente at det å beholde menneskelige tradisjoner var nødvendig for frelsen, men like kritisk til dem som mente at avvisningen av tradisjonene var nødvendig for frelsen: «Lag ikke et «nødt» ut av et «fritt»».

Fra prekenen mandag 10. mars:

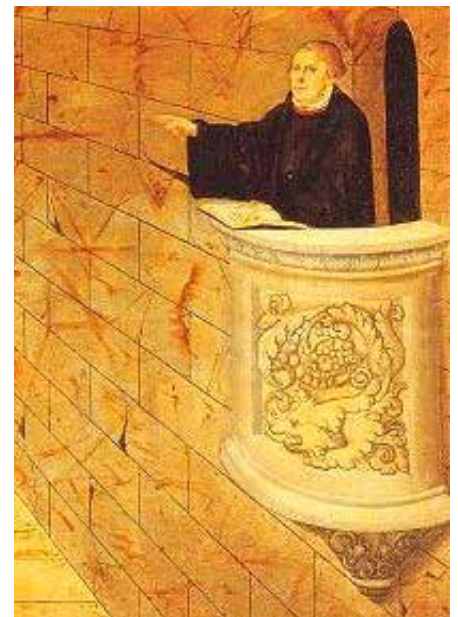
«Ordet har skapt himmel og jord og alle ting -- det er det som må gjøre

det, og ikke vi arme syndere. Summa summarum: preke det vil jeg, si det vil jeg, skrive det vil jeg, Men tvinge, trenge noen med makt, det vil jeg ikke, for troen vil mottas frivillig og uten tvang, Ta eksempel av meg. Jeg var imot avlatshandelen og alle papister, men ikke med makt. Jeg har bare holdt på med Guds ord, preket og skrevet, ellers har jeg ikke gjort noen ting. Mens jeg lå og sov eller drakk wittenbergsk øl sammen med min Philippos og Amsdorf, utrettet det så meget at pavedømmet er blitt svakere enn noen fyrste eller keiser hittil har gjort det. Jeg har intet gjort, ordet har virket og utrettet det alt sammen. Hadde jeg villet fare frem med voldsomhet, hadde jeg bragt en svær blodsutgydelse over Tyskland. Ja, i Worms kunne jeg ha anrettet et slikt spill at ikke en gang keiseren hadde vært trygg. Men hva hadde det vært? Et narrespill! Jeg gjorde det ikke, jeg lot ordet handle. Hva tror dere vel djevelen tenker når man vil utrette tingene ved å lage ståhei? Jo, han sitter bak kulissene og tenker: aha, nå skal vel de narrene komme til å lage et nydelig spill! Men vi vi konsentrerer oss om ordet alene og lar det alene virke, da ergrer han seg.»

Fra prekenen tirsdag 11. mars:

«Om bildene: Bilder er ikke nødvendige, men det står oss fritt om vi vil beholde dem eller ikke beholde dem ... Dere leser i loven, 2 Mos 20,4: «du skal ikke gjøre deg noe utskåret bilde eller noen avbildning av det som er oppe i himmelen, eller av det som er nede på jorden eller av det som er i vannet nedenfor jorden.» Det er det dere bygger på, det er grunnlaget. La oss nå se! Sett at våre motstandere nå vil si: men det første bud forlanger bare at vi skal tilbe én Gud og ikke noe bilde, og slik står det også like etter det dere siterte: «du skal ikke tilbe dem» (2 Mos 20,5). Altså er det tilbedelsen som er forbudt, ikke fremstillingen ... Ja, sier du, men det står i teksten: «du skal ikke gjøre deg noe bilde». De sier: det står også: «du skal ikke

tilbe dem» ... De sier: bygget ikke Noa, Abraham og Jakob altere? Kan noen nekte for det? Nei, det må vi

innrømme. Videre, satte ikke Moses opp en slange i ørkenen, slik vi leser i fjerde Mosebok? (4 Mos 21,9). Hvordan kan du da si at Moses har forbudt oss å lage noe bilde, når han lager et selv? En slange er jo også et bilde ... Leser vi ikke dessuten videre at der var laget to kjeruber på nådestolen, på selve det sted hvor Gud ville tilbes? (2 Mos 27,7). Jo, vi må pent innrømme at man kan beholde og lage bilder, men tilbe dem skal vi ikke, og dersom man tilber dem, så skal de rives ned og fjernes.»

Luther forsvarte de lokale kirkenes rett til å beholde de bildene de ønsket. Og med sine åtte kraftfulle Invocavit-prekener oppnådde han å gjenopprette ro og orden i Wittenberg. Han ba de svermeriske Zwickau-profetene om å bevise budskapet sitt ved å gjøre et mirakel. De nektet, og forlot så byen. Andreas Karlstadt ble heller ikke værende særlig lenge etter dette. Med Luther tilbake fra eksilet, var reformasjonsbevegelsen igjen på rett spor.

Av Tor Jakob Welde

Kilder:

Bainton, Roland: *Here I stand. A Life of Martin Luther.*
Lønning, Inge: *Levende Luther.*

Profeten Obadja

Med bare 21 vers er Obadja den minste boken i Det gamle testamente. Til sammenligning har Jesaja nesten 1300 vers. Men det beskjedne antallet vers forminske likevel ikke bokens storhet. Obadja er trolig en av de eldste skriftprofetene og i så fall den første som bruker uttrykket «Herrens dag». Natan og Samuel var før ham, men de hadde ikke kallet til å skrive ned et direkte budskap fra Gud.

Forfatteren

Navnet Obadja («Herrens tjener») er vanlig i Det gamle testamente. Det er blitt gjort forsøk på å identifisere forfatteren med noen av de ti Obadja i Skriften. Noe som kan tyde på at han virket på 800-tallet, er opplysninger i 2. Krønikebok 17,7-9: Kong Josjafat sendte ut noen stormenn, deriblant en Obadja, for å undervise. De hadde med seg Herrens lovbok og drog rundt i alle Judas byer og lærte folket. Men Svenska Folkbibeln nevner i en note at Obadja kan ha vært en av Jeremias samtidige. Dette ville da passe inn med tiden for ødeleggelsen av Jerusalem i år 587. Flere vers og uttrykk i Obadjas bok brukes av Jeremia.

Obadjas budskap

Obadja får i oppgave å forkynne dom over Edom på grunn av deres stolthet og fiendskap mot Israel. Edomittene stammet fra Esau, sønn av Isak og Rebekka og den eldre tvillingbroren til Jakob (1 Mos 25,23-26). Jakob er kjent som Israel og Esau kalles Edom, som betyr «rød». Kanskje var han rødhåret.

Mens Jakob slo seg ned i Kanaan, bosatte Esau/Edom seg sør for Dø-

dehavet, i ørkenområdet ved Se'ir-fjellene. Hovedstaden hans het Sela, som på hebraisk betyr stein (petra på gresk). Muligens lå den der vi i dag finner den nabataiske klippebyen Petra, i staten Jordan. Denne byen er hugget ut blant steinene og er et populært turistmål. Det er interessant at fjellene og klippene i Petra er røde.

Esau hatet sin bror Jakob fordi han hadde lurt fra ham førstefødselsretten og farens velsignelse. Etter en forsoning fortsatte fiendskapet og forverret seg blant Esaus etterkommere. Da israelittene var på vei fra Egypt til det lovede landet, ble de nektet å passere gjennom Edom (4 Mos 20,14-21). Senere fulgte mange strider med edomittene, et stolt og hovmodig folk. Der er flere referanser til Edom enn noen annen fiendtlig nasjon utenom datidens stormakter. Hebreerbrevets forfatter bruker Esau som et bilde på et lettsindig og uåndelig menneske (Hebr 12,15-17).

Guds dom over Edom

- 1) Dommen blir forutsagt v 1-7
- 2) Årsaken til dommen over Edom v 8-14
- 3) Herrens dag: gjengjeldelse og forsoning v 15-21

Obadjas avslutningsord profetere om frelsen med bilder hentet fra det jordiske Israel

Men på Sion-fjellet skal det finnes redning. Det skal være hellig. Jakobs hus skal drive ut dem som drev dem ut. Jakobs hus skal være en ild og Josefs hus en flamme, og Esaus hus skal bli til halm. De skal brenne dem og fortære dem, ikke én fra Esaus hus skal overleve. Herren har talt. Negev skal ta Esaus fjell i eie, lavlandet skal ta filisternes land, de skal ta Efraims land og Samarias land, og Benjamin skal ta Gilead i eie. Denne hæren av israelitter i eksil skal ta det som tilhørte kanaaneerne, helt til Sarepta, og de fra Jerusalem som er i eksil i Sefarad, skal ta byene i Negev. De som er fridd ut, skal gå opp på Sion-fjellet og dømme Esaus fjell. Og riket skal tilhøre Herren.

Alle vantro er edomitter som med sin syndige stolthet og vantro har motarbeidet Guds vilje og trosser hans folk. Men Gud elsker oss og overga sin Sønn til å dø for alles synder. Gud vil ikke at noen skal gå fortapt. Han hater synden, men elsker hver edomitt som vender om og tror på den sanne Gud.

Vi som har det privilegiet å tilhøre Jakobs hus, får gå opp på Sion-fjellet, Jakobs fjell. Hebreerbrevets forfatter kan ha hatt Obadjas ord i tankene da han skrev: *Dere er kommet til fjellet Sion, til den levende Guds by, det himmelske Jerusalem, til ti tusener av engler, til en høytidsfeiring, til forsamlingen av de førstefødte som er oppskrevet i himmelen. Dere er kommet til en dommer som er alles Gud, til åndene av de rettferdige som har nådd fullendelsen* (Hebr 12,22-23).

Av Ingvar Adriansson

Den siste dommen

De siste tider – del 19

En dommer i en rettssal skal avgjøre om en person er skyldig eller uskyldig. Han skal frikjenne eller dømme. Bibelen sier at Herren Jesus skal komme som dommer på den siste dagen. I tillegg til å oppvekke de døde skal han avgjøre om menneskene er skyldige eller uskyldige, og han skal avsi dommen.

Dommens dag

Bibelen sier at Gud dømmer menneskene hele tiden. Dag etter dag avgjør han hvem som er rettferdig, og hvem som er urettferdig eller ond, og han straffer menneskene eller belønner dem. Abraham kalte ham for «hele jordens dommer» (1 Mos 18,25). Flere steder kalles han bare for «dommeren». Fordi Gud er alle menneskers skaper og hersker, har han også makt til å dømme dem.

Sal 7,12: «Gud er en rettferdig dommer, en Gud som alltid kan bli harm.»

1 Mos 18,25: «Det ligner ikke deg å gjøre noe slikt, å la rettferdige dø sammen med urettferdige! Skal det gå den rettferdige på samme måte som den urettferdige? Det ligner ikke deg! Må ikke hele jordens dommer gjøre det som rett er?»

Sal 94,2: «Reis deg, du jordens dommer, la de hovmodige få det de fortjener!»

2 Tim 4,8: «Nå ligger rettferdighetens seierskrans klar for meg. Den skal Herren, den rettferdige dommer, gi meg på den store dagen, ja, ikke bare meg, men alle som med kjærlighet har ventet på at han skal komme.»

Jak 5,9: «Kom ikke med klager mot hverandre, søsken, for at dere ikke skal bli dømt. Se, dommeren står for døren.»

Men Bibelen sier også at Gud

planlegger en siste, avgjørende dom på den siste dagen. Flere steder kalles den siste dagen bare for «dommens dag». På den siste dagen skal Gud forkynne sin dom og gi mennesker straff eller lønn. Han skal da avgjøre menneskenes skjebne for evig.

Gjennom Jesus Kristus

Den personen i treenigheten som skal ha en avgjørende rolle i dommen, er Jesus Kristus. Når den apostoliske trosbekjennelsen sier at Kristus «skal komme igjen for å dømme levende og døde», holder den seg nær opp til Skriftens ordlyd.

Apg 10,42: «Og han påla oss at vi skulle forkynne for folket og vitne at han er den som Gud har satt til dommer over levende og døde.»

2 Tim 4,1: «Så sant som han kommer og oppretter sitt rike, pålegger jeg deg for Guds og Jesu Kristi ansikt, han som skal dømme levende og døde ...»

Rom 2,16: «Dette skal bli klart den dagen Gud ved Jesus Kristus dømmer det skjulte i menneskene, slik jeg har forkynt i mitt evangelium.»

Joh 5,22: «Og Far dømmer ingen, men har overlatt hele dommen til Sønnen ...»

Joh 5,27: «... og han har gitt ham myndighet til å holde dom fordi han er Menneskesønnen.»

Når Jesus skal dømme, skal han gjøre dette som Gud-mennesket. Bibelen sier at dommeren skal være et menneske som er oppreist fra de døde.

Apg 17,31: «For han har fastsatt en dag da han skal dømme verden med rettferd, ved en mann han har utpekt til dette. Det har han bekreftet for alle mennesker ved å reise ham opp fra de døde.»

Apg 10,40-42: «Gud reiste ham opp på den tredje dagen og lot ham tre synlig fram ... Og han påla oss at vi skulle forkynne for folket og vitne at han er den som Gud har satt til dommer over levende og døde.»

Dette er viktig! De troende kan trøste seg med vissheten om at han som skal dømme på dommens dag, er nøyaktig den samme som i sin store kjærlighet ble menneske som oss for å frelse oss fra våre synder. Det er vår frelser og bror som skal dømme.

Alle mennesker – døde og levende

Hvem skal Jesus dømme? Hvem må stå framfor Herren på den siste dagen? Først og fremst sier Bibelen at Gud skal dømme djevelen og hans engler på dommens dag. Disse har vært skilt fra Gud helt siden de gjorde opprør like etter skapelsen. De venter på sin siste, evige dom på den siste dagen.

Jud 6: «Og de englene som ikke tok vare på sitt høye verv, men forlot sin egen bolig, dem holder han bundet i mørket med evige lenker til dommen på den store dagen.»

2 Pet 2,4: «For Gud skånte ikke engler som hadde syndet, men styrtet dem ned i avgrunnen, hvor de holdes i varetekt med mørkets lenker til dommen.»

Matt 25,41: «Så skal han si til dem på venstre side: 'Gå bort fra meg, dere som er forbannet, til den evige ild som er gjort i stand for djevelen og englene hans.'»

Åp 20,10: «Og djevelen, som hadde forført dem, ble kastet i sjøen med ild og svovel, hvor også dyret og den falske profeten er. Der skal de pines dag og natt i all evighet.»

Men Bibelen sier også at alle mennesker som noen gang har levd, skal måtte møte framfor Herren på dommens dag. Liten og stor, rettferdige og onde, rike og fattige – alle skal måtte stå fram for ham på den dagen.

Matt 25,32: «... og alle folkeslag skal samles foran ham.»

Jud 15: «... for å holde dom over alle og kreve hvert menneske til regnskap for alle ugudelige gjerninger de har gjort, og for alle trassige ord de har rettet mot ham, disse gudløse synderne.»

Åp 20,12: «Og jeg så de døde, både store og små: De sto foran tronen, og bøker ble åpnet. Så ble en annen bok åpnet, livets bok. Og de døde ble dømt etter det som sto skrevet i bøkene, etter sine gjerninger.»

Fork 3,17: «Da sa jeg i mitt hjerte: Det er Gud som skal dømme den som gjør rett og den som gjør urett. Ja, han har fastsatt en tid for alle ting og for alt som blir gjort.»

Jes 24,2: «Da går det folk som prest, slave som herre, slavekvinne som husfrue, kjøper som selger, långiver som låntaker, innkrever som skyldner.»

Som vi allerede har sett, nevner Bibelen uttrykkelig de «levende og døde» (Apg 10,42; 2 Tim 4,1; 1 Pet 4,5). De som dør før dommens dag, skal komme ut av gravene sine for å møte Kristus ansikt til ansikt. Det er dette Johannes beskriver i Åp 20:

Åp 20,13: «Havet ga fra seg de døde som var der, og døden og dødsriket ga fra seg de døde som var i dem, og enhver ble dømt etter sine gjerninger.»

Hver og en skal måtte stå til ansvar for sine egne synder

Hvert menneske på jord må stå til ansvar for sitt eget liv. Det nytter ikke å prøve å legge skylden på andre på dommens dag. Heller ikke nytter det om vi har hatt gudfryktige foreldre. De kan ikke stå mellom oss og Gud for å forsvare oss på dommens dag.

Esek 18,20.30: «Den som synder, skal selv dø. En sønn skal ikke bære

farens skyld, og en far skal ikke bære sønnens skyld. Den rettferdige skal få igjen for sin rettferd, og den urettferdige skal rammes av sin egen urett ... Derfor, israelitter, skal jeg dømme hver enkelt av dere etter det han har gjort, sier Herren Gud. Vend om, vend om fra alle syndene, så ingen skyld skal felle dere!»

Rom 14,10: «... Vi skal alle fram for Guds domstol ... Så skal altså hver enkelt av oss avlegge sitt eget regnskap for Gud.»

2 Kor 5,10: «For vi må alle fram for Kristi domstol, for at hver og en kan få lønn for det han har gjort gjennom sitt liv i kroppen, enten godt eller ondt.»

Men sier ikke Bibelen noen steder at Gud skal straffe barna for deres fedres synder? Det virker for eksempel som fariseerne skulle måtte stå til regnskap for de synder som israelittene hadde gjort da de drepte profetene:

Luk 11,50: «Derfor skal denne slekten svare for blodet fra alle profetene, det som er utøst helt siden verdens grunnvoll ble lagt.»

Og Gud sa til Moses da han ga ham budene på Sinai:

2 Mos 20,5: «For jeg, Herren din Gud, er en nidkjar Gud som straffer barn i tredje og fjerde ledd for fedrenes synd når de hater meg.»

Men Gud straffer barna for fedrenes synd så lenge de fortsetter med å gjøre de samme syndene. Dersom barna omvender seg, skal de ikke rammes av dommen (jfr Esek 18,30).

Gud kjenner alle våre synder i tanker, ord og gjerninger

Gud er den allvitende Herren. Han vet om alt som skjer med oss og alt det vi tenker, sier og gjør. Ingenting er skjult for ham. Våre tanker er skjult for andre mennesker, men ikke for Gud.

Ordsp 20,27: «Menneskets ånd er en Herrens lampe, den ransaker alle rom i hans indre.»

Hebr 4,13: «Ingen skapning er skjult for ham. Alt ligger åpent og

nakent for øynene på ham som vi skal stå til regnskap for.»

Åp 20,12: «... og bøker ble åpnet ... Og de døde ble dømt etter det som sto skrevet i bøkene, etter sine gjerninger.»

1 Kor 4,5: «Han skal få fram i lyset det som er skjult i mørket, og avsløre hjertets tanker.»

Luk 12,2-3: «Ingenting er tildekket som ikke skal bli avdekket, og ingenting skjult som ikke skal bli kjent. Derfor skal alt dere har sagt i mørket, bli hørt i lyset, og det dere har hvisket i enrom, skal bli ropt ut fra takene.»

Det fins steder i Bibelen som vi har vanskelig for å svelge. Når vi kjenner oss dømt av loven, er det sjokkerende å lese om hvordan Gud skal dømme enhver etter det han har tenkt, sagt og gjort. Hvert eneste unyttige ord skal vi måtte stå til ansvar for:

Matt 12,36-37: «Jeg sier dere: Hvert unyttig ord som menneskene sier, skal de svare for på dommens dag. For etter ordene dine skal du kjennes rettferdig, og etter ordene dine skal du dømmes skyldig.»

Denne sannhet viser oss tydelig at vi overhodet ikke kan bli stående framfor den hellige Gud på dommens dag om grunnlaget for dommen skulle være vårt liv og alle våre gjerninger. Når vi leser slike skriftsteder, tenker vi at det er ute med oss, og vi roper med salmisten:

Sal 130,1-3: «Fra dypet roper jeg til deg, Herre. Herre, hør min røst! Vend øret til mitt rop om nåde. Dersom du, Herre, vil gjemme på synder, Herre, hvem kan da bli stående?»

Det fins bare én måte å bli frelst på den ytterste dagen, og det er ved troen på Jesus, vår Frelser. Han levde et fullkomment liv i stedet for oss og sonet straffen for alle våre synder ved sin død på korset. Hans fullkomne rettferdighet blir tilregnet oss av bare nåde ved troen på ham. For Jesu skyld alene kan vi bli stående på dommens dag.

(forts.)

Av Egil Edvardsen

NORGE P.P. PORTO BETALT

RETURADRESSE: Egil Edvardsen, Solåsveien 20,
4331 Ålgård

Herre, fullfør din gode gjerning i oss!

Alltid, i alle mine bønner, ber jeg for dere ... trygg på at han som begynte sin gode gjerning i dere, skal fullføre den – helt til Jesu Kristi dag (Fil 1,4.6).

Er du den typen som klarer å fullføre ting du begynner på? Ikke alle er sånn. Noen begynner på ulike prosjekter, som å male veggene på ny, ha storrydding i garasjen eller pusse opp badet. Men så stanser det opp, fordi de ble forstyrret av noe, og så lar de arbeidet bli stående uferdig.

Når Paulus ba for filipperne, var det alltid med en tillit til at Gud ville fullføre sitt verk i dem. I Fil 1,5 sier han at de har vært med i arbeidet for evangeliet fra første dag. For purpurhandleren Lydia hadde det begynt med et møte med Paulus og hans medarbeidere ved elven utenfor byen. Paulus forkynte evangeliet og ble invitert hjem til henne, og der ble hun døpt.

For fangevokteren i Filippi begynte det med at han hadde pisket Paulus og Silas og låst dem inne i det innerste fangehullet. Om natten hørte han dem synge lovsanger til Gud. Så lot Gud et jordskjelv riste fengselet, slik at dørene åpnet seg. Da fangevokteren trodde at fangene var rømt, ville han ta sitt eget liv. Men Herren ledet det hele slik at Paulus og Silas fikk være med ham hjem, forkynde evangeliet og døpe ham og hele familien hans.

Hva er det Paulus er trygg på når det gjelder de hellige i Filippi? At Gud skal fullføre sin gode gjerning i dem, helt til Jesu Kristi dag. Alt som

hadde skjedd, var jo noe Gud i sin nåde hadde fått til å skje. Og det var Den Hellige Ånd som skulle fortsette å styrke den kristne troen og livet deres. Paulus uttrykte senere den samme overbevisningen og tryggheten med hensyn til sitt eget liv, da det nærmet seg slutten (2 Tim 4).

Hva med oss? Stoler vi trygt på at Gud skal virke i oss og våre medkristne? Ber vi for dem med en slik trygg tillit, som Paulus gjorde?

Skriften åpenbarer Guds merkverdige plan og arbeid i livet vårt. Han forutbestemte oss til frelse, sendte vår Frelser Jesus, skapte kroppene våre inni mødrene våre, kalte og omvendte oss, og har ernært oss åndelig siden den gang. Vi ser framover mot Jesu gjenkomst mens vi omgis av alle slags farer, fristelser og forfølgelser i disse siste tider. Kommer vi til å klare å holde ut til enden?

Stol trygt på at Gud skal fortsette og fullføre sin gode gjerning i oss og våre medkristne! Og takk ham for dette, for det er bare han som har makt og kraft til å gjøre det!

Herre, min Gud, takk for det arbeidet du har begynt i oss som er dine. Fullfør det til Jesu Kristi dag. Amen.

(Fra Meditations)